

50mk/h minimipalkaksi

Pyydä mahdotonta

Mika Sakki

2000

Sisältö

Vastaus epävarmuuteen	3
---------------------------------	---

On meneillään varsin vilkas työmarkkinakevät. Vahvat liitot saavat hyviä sopimuksia, heikommat heikompi. Mutta mitä saavat ne, joita ei käytännössä edusta kukaan? Siivoojat, puhelinmyyjät, tiskaajat, varastotyöntekijät, pakkaajat, ovelta ovelle myyjät, lehdenjakajat, pikaruokamyyjät, mielipidetiedustelijat? Heidän ansionsa eivät suinkaan ole nousemassa. Ne saattavat olla jopa laskemassa

Entäpä jos lätkäistäisiin aito minimipalkka, sellainen jonka ohi työvoiman hinta ei olisi ajanut jo aikoja sitten. Sellainen, joka parantaisi työvoiman heikoimmassa asemassa olevan kymmenyksen työehtoja. Mikä sellainen palkka voisi olla? No, 50mk/tunti täyttäisi tämän ehdon. Vain kymmenen prosenttia työvoimasta ansaitsee merkittävästi vähemmän. Minimipalkan nousu auttaisi myös työmarkkinoiden pohjia kaapivia pätkätyöläisiä. Heidän ei olisi enää pakko uhrata omia suunnitelmiaan jokaiselle tarjoutuvalla työtunnilla.

Viidenkymmenen minimituntipalkka? Sehän on aivan mahdoton vaatimus! Eiväthän työnantajat sellaiseen ikinä suostuisi. Ja mitä kansantaloudellekin tapahtuisi? Yritykset varmaan karkaisivat ulkomaille.

Toisaalta: vuoden 1997 viimeisellä neljänneksellä vain 10% kokopäiväisistä työntekijöistä ansaitsi alle 7 350mk kuussa. Ja nimellisansiot ovat nousseet sen jälkeen yli 6%. Kannattaako siis vähempää vaatia? Varsinkaan, kun ottaa huomioon että kokopäiväisten työntekijöiden vähiten ansaitsevan kymmeneksen ansiot laskivat vuonna 1997 edellisestä vuodesta, siinä missä yleinen ansiotaso nousi (tuoreempia tilastotietoja asiasta ei valitettavasti ole saatavilla).

Alle 50 mk/tunti ansaitseva on tyypillisesti sellainen, jonka asiaa ei kukaan tosissaan aja. Nuo-ret, naiset ja maahanmuuttajat ovat heidän joukossaan selvästi yliedustettuina väestöosuuteensa nähden. Toisin sanoen he ovat aivan erilaista väkeä kuin ne vakituista kokopäivätyötä tekevät keski-ikäiset miehet, joihin ay-pamput itsensä samaistavat. Useimmat alle 50mk/h ansaitsevista ovat järjestäytymättömiä, koska he eivät ole kiinnittyneitä yhteen työpaikkaan tai ammattiin. Ja nekään alle 50mk/tunti ansaitsevat, jotka ovat järjestäytyneet, eivät käytännössä kykene juuri ajamaan asioitaan muuten kuin yleisten tulosopimusten kautta. Alhainen järjestäytymisaste kun tekee tehokkaan lakkoilun hyvin vaikeaksi. Koska olet viimeksi kuullut siivoojien, puhelinmyyjien, pikaruokamyyjien, mielipidetiedustelijoiden tai pakkaajien lakosta?

Vastaus epävarmuuteen

Mutta olisivathan monet työttömät onnellisia, jos saisivat edes jonkinlaista työtä. Jos työmarkkinoiden alimman kastin palkkaaminen tulisi työnantajille kalliimmaksi, niin miten kouluttamattomien työttömien kävisi? Uhrattaisiinko heidät työssäkävien rahanahneudelle?

Työssäkävien ja työttömien vastakkainasettelu on nykyisessä tilanteessa hyvin keinote-koista. Ihmiset eivät enää jakaudu selkeästi työssäkäviin, työttömiin ja opiskelijoihin. Välillä ollaan töissä, välillä joudutaan työttömäksi, välillä opiskellaan työmarkkina-aseman parantamiseksi. ”Epätyypillisistä työsuhteista” on tulossa tyypillisiä työsuhteita. Vuoden 1996 EU-työvoimatutkimuksen mukaan lähes joka neljännen suomalaisen palkkatyöläisen työsuhde oli määräaikainen ja/tai osa-aikainen.

Naispalkansaajista 31% oli määräaikaisessa ja/tai osa-aikaisessa työsuhteessa. 15-24 -vuotiaista palkansaajista peräti 77% oli määräaikaisessa ja/tai osa-aikaisessa työsuhteessa. 25-34 -vuotiaistakin lähes kolmasosa. Määräaikaisessa työsuhteessa olevista 90% olisi halunnut tehdä

vakituista työtä, jos tämä olisi ollut mahdollista. Osa-aikatyöläisistä puolet olisi halunnut kokopäivätyötä.

Nykyaikana hyvin monet ihmiset eivät aamulla tiedä kuinka paljon palkkaa tulevat kyseisenä päivänä tienaamaan. Tulevan kuukauden ansioiden ajattelu on jo kaukaista tulevaisuutta. Joskus töitä saadaan kymmeneksi tunniksi viikossa, joskus saadaan paahtaa pari viikkoa kutakuinkin kaikki valveillaoloaika.

Pakko on tehdä duunia silloin, kun sitä on. Ja jos ei ole, niin voi voi. Ja tuntipalkka on tällaisissa hommissa usein kovin, kovin huono. Vuonna 1996 neljä prosenttia suomalaisista jouti tekemään kahta työtä.

Työajan lyhennys on viime vuosina noussut meilläkin yhteiskunnalliseen keskusteluun. Potmot ovat tietenkin Suomessa(kin) vastustaneet jyrkästi yleistä työajan lyhennystä. Mutta vaikka työajan lyhennys saataisiin toteutumaankin, niinkuin ennemmin tai myöhemmin varmasti tulee käymään, saavutus jäisi monille palkkatyöläisille hyvin etäiseksi asiaksi. Heille kun ei ole olemassa mitään 40 tunnin työviikkoa. Palkkakuittiin merkitään teetetyt tunnit, joiden määrä vaihtelee suuresti. Ja palkka, jonka määrä pysyy aina samalla tasolla, usein hyvin matalalla tasolla. Mutta, jos palkkaa nostettaisiin kunnolla, niin se olisi aivan kuin jos työaika lyhenisi. Toimeentulo ei olisi enää yhtä monen työtunnin takana.

Kunnollisen minimipalkan aikaansaaminen tuskin myöskään vähentäisi työpaikkoja. Alle 50mk/h ansaitsevat työskentelevät lähes järjestään palvelusektorilla; vientiteollisuuden työntekijät tienavat jo paljon enemmän. Työmarkkinoiden pohjakerrosten työssäolo riippuu siis lähinnä siitä mikä on erilaisten palvelujen kotimaan kysyntä. Ja mitä korkeampi ansiotaso, sitä kysytympiä ovat palvelut. Pomojen voitot jäisivät ehkä nykyistä pienemmiksi, mutta matalapalkka-alojen työnantajillahan on viime vuosina mennyt oikein hyvin. Palkkalaistensa ansiosta.

Monessako alle 50mk/tunti työpaikassa olet ollut? Montako alle 50mk/tunti tienavaa tuntea? On aika muuttaa tilanne!

Anarkistinen kirjasto
Anti-Copyright

Mika Sakki
50mk/h minimipalkaksi
Pyydä mahdotonta
2000

Syndika – vapaa työväenlehti 1/2000

fi.theanarchistlibrary.org